

De gemeenteraad van Wijchen

17 2 1266 Wonen en Leefbaarheid

Beslisnota

IBor- en rioolbeheerplan 2018 t/m 2022

Wijchen, 24 oktober 2017

Geachte leden van de raad,

Wat adviseert het college te besluiten

1. Vast te stellen bijgaand IBor-plan 2018 t/m 2022 en rioolbeheerplan 2018 t/m 2022 en de daarin gehanteerde uitgangspunten;
2. De beeldkwaliteit voor het handmatig groenonderhoud door de sw-medewerkers en overige doelgroepen vast te stellen op niveau B;
3. In te stemmen met onderstaande invulling van de het resterende tekort van € 100k
 - a. Het budget verkeersmaatregelen ad € 83.000 tbv maatregelen GVVP te halveren (bespaart 44k);
 - b. Verlaging van het kwaliteitsniveau in het centrum van A/B naar B ad. € 37k;
 - c. Kwaliteitsniveau wegmeubilair langs hoofdstructuurwegen verlagen van B naar C en fietspaden niet meer in roodasfalt uitvoeren (bespaart 19k).

Inleiding

Bij het opstellen van de Begroting 2017 is afgesproken een evaluatie op de Ibor-budgetten. Onderstaand treft u de bevindingen aan. Wijchen beheert sinds 2004 de openbare ruimte integraal en beeld gestuurd. Daarin was de gemeente Wijchen destijds koploper. Het voordeel van beeld- gestuurd beheer is dat er sturing plaatsvindt op hoe de openbare ruimte er daadwerkelijk uit ziet. Het integraal beheer zijn we meteen daarna gestart met groen, wegen, riolering en reiniging en later zijn daaraan toegevoegd de openbare verlichting en de kunstwerken. Vijfjaarlijks informeren wij u over de ontwikkelingen. Met deze notitie geven we naast de ontwikkelingen binnen de scope van de bijgevoegde beheerrapporten "IBor" en "rioolbeheer" aan de hand van de lifetime cyclus van ons civieltechnisch vastgoed ook inzicht in de lange termijn ontwikkelingen en de draagkracht van de voorzieningen waaruit investeringen voor vervangingen worden betaald.

IBor

De afgelopen jaren is in Wijchen het onderhoud uitgevoerd in lijn met de afspraken zoals vastgelegd in het rapport IBor "de tussenstand" uit 2012. Vijfjaarlijks wordt het integraal beheer van de openbare ruimte herijkt. Met het rapport IBor 2018 t/m 2022 (bijlage I) is er weer een actueel inzicht in de huidige beheerkwaliteit en de financiering van de openbare ruimte in Wijchen.

Voorliggend rapport geeft een inzicht in de huidige resultaten, de tevredenheid van de inwoners en de kosten. Verder wordt er vooruit geblikt naar de toekomst. Leefbaarheid en efficiëntie staan daarbij voorop. Het is daarmee voor het beheer:

- helder en transparant in het waarom en waartoe (doelgericht);
- duidelijk hoe IBor beter te implementeren is.

Rioolbeheerplan (RBP)

Separaat treft u ook aan het nieuwe rioolbeheerplan (RBP) 2018 t/m 2022 (bijlage II). Dit plan geeft inzicht in ons rioolareaal en de kosten die daarmee gemoeid gaan. Het RBP levert daarmee de financiële input voor het verbeterd Gemeentelijk rioleringsplan dat u begin 2018 gepresenteerd wordt.

De wijze waarop rioolonderhoud plaats vindt is sterk afwijkend van de overige IBor-disciplines alsook de kostenafdekking daarvan. Dit is de reden dat we u twee afzonderlijke onderhoudsplannen voorleggen. Echter, vanwege de verwevenheid en samenhang van de plannen (de kosten verbonden aan het IBor worden deels gedekt uit de rioolheffing) presenteren wij u de plannen gezamenlijk.

Lifetime cyclus civieltechnisch vastgoed

Medio 2016 is de nieuwe beheerapplicatie "Castor" uitgerold. De afgelopen periode zijn onze beheerders volop bezig geweest met het voeden van deze applicatie. De arealen, tarieven en vaste gegevens zijn nu voor 95% verwerkt. Met Castor is het nu ook mogelijk om naast de korte termijn plannen (de input voor het IBor- en rioolbeheerplan) ook een restlevensduur doorrekening te maken waarmee de draagkracht van de voorzieningen inzichtelijk kan worden gemaakt. In bijlage III treft u vier grafieken aan van restlevensduur doorrekeningen van de wegen, riolering, verlichting en kunstwerken. Deze grafieken maken op basis van het jaar van aanleg inzichtelijk wanneer er vervangingsinvesteringen nodig zijn en welke kosten daarmee dan gemoeid gaan.

Aan de hand van geschetste plannen kunnen we in de toekomst nog beter integraal en gecoördineerd sturen, besluiten nemen en communiceren over de kwaliteit van de openbare ruimte en de riolering.

In deel II van deze notitie treft u een uitgebreid overzicht van de bevindingen en duidingen van deze notie aan.

IBor (wegen, groen, meubilair, reiniging en kunstwerken)

De afgelopen jaren is in Wijchen het onderhoud uitgevoerd in lijn met de afspraken zoals vastgelegd in het rapport IBor "de tussenstand" uit 2012. Uit inspecties en schouwrondes blijkt dat de kwaliteit van het groenonderhoud met de inzet van de medewerkers van het werkbedrijf vanaf 2013 is toegenomen. Ook het onderhoud van het wegareaal ligt wat hoger. Dit komt door de relatief jonge leeftijd van het wegareaal en de bijdrage vanuit projecten.

In de begroting 2017 zijn voor de verschillende IBor-disciplines de volgende financiën beschikbaar.

Discipline	Onderhoud	Vervanging
Groen	€ 1.668.446	€ 259.467
Verharding	€ 2.020.483	€ 1.280.792
Meubilair	€ 469.034	€ 413.112
Reiniging	€ 576.659	€ -
Afwatering en water	€ 60.283	€ 9.947
Kunstwerken	€ 65.489	€ 68.411
Totaal	€ 4.860.393	€ 2.031.728

Totaal is er beschikbaar een bedrag van € 6.892k.

In het nieuwe IBor-plan zijn de uitgangspunten aangegeven die als basis dienen voor de nieuwe begroting. Hierbij gaat het om de beheerniveau 's, afschrijvingstermijnen, bijdragen uit projecten enz. Aan de hand van deze uitgangspunten en financiële bijdragen is een nieuwe begroting opgesteld. In onderstaand overzicht treft u daar per discipline een overzicht van aan.

Discipline	Onderhoud	Vervanging
Groen	€ 1.248.568	€ 478.570
Verharding	€ 1.489.050	€ 2.391.181
Meubilair	€ 224.688	€ 584.887
Reiniging	€ 699.203	€ -
Afwatering en water	€ 66.354	€ 38.238
Kunstwerken	€ 60.418	€ 223.037
Totaal	€ 3.787.281	€ 3.714.913

Totaal sluit deze begroting voor het nieuwe IBor-plan op een bedrag van € 7.503k.

Een vergelijking tussen de beschikbare en benodigde middelen laat zien dat er een tekort van ca. € 611k is voor het nieuwe IBor-plan.

* 1.000	Onderhoud	Vervanging
Beschikbaar	€ 4.860	€ 2.032
Benodigd	€ 3.788	€ 3.715
Totaal	€ 1.072	-/- € 1.683
Verschil (tekort)	-/-€ 611	

Oorzaken van het tekort:

- 1 Areaal uitbreiding en een versnelde afschrijving van de kunstwerken.
- 2 Meerkosten t.g.v. aanbesteden machinaal groenonderhoud
- 3 Meerkosten van onkruidbestrijding op verhardingen
- 4 Herijking areaal, waaruit blijkt dat we meer areaal hebben dan geraamd, met bijbehorende kosten.
- 5 Areaaluitbreidingen

Het totale tekort bedraagt € 611k. Bij de behandeling van de Begroting 2017 heeft de Raad al ingestemd met het toevoegen van een stelpost van € 300k. Daarmee resteert een tekort van € 311k, dit is exclusief de verbetermaatregelen voor de bermen.

Bovenstaand overzicht laat ook zien dat we in de het verleden meer geld geraamd hebben voor onderhoud (€ 1.072k) en minder hebben gespaard voor de vervanging van het areaal (- € 1.683k). Het gevolg is dat het werkelijk gemeten kwaliteitsniveau buiten hoger is dan de vastgestelde norm. Vanaf 2018 zullen we deze onbalans in de begroting herstellen.

Naast een verschuiving tussen de budgetten van onderhoud en vervanging zullen er ook budgetten verschoven moeten worden tussen de disciplines binnen het Ibor. Dat is weergegeven in onderstaande tabel.

* 1.000	Begroting	Norm-Ibor	Verschil
Groen	€ 1.927	€ 1.727	€ 201
Verharding	€ 3.301	€ 3.880	- € 579
Meubilair	€ 882	€ 809	€ 73
Reiniging	€ 576	€ 699	-€ 122
Riolering en Water*	€ 70	€ 104	- €34
Civiele Kunstwerken	€ 134	€ 283	- € 149
Totaal	€ 6.892	€ 7.503	- €611

* het betreft hier niet het taakveld riolering maar aan de watertaak gerelateerde werkzaamheden

In de gemaakte afwegingen om te komen tot een sluitende conceptbegroting 2018 achten we het binnen het huidige financieel kader niet realistisch om het resterende tekort van € 311k aan te vullen. Wij gaan slechts uit van een uitzetting van € 211k. We komen met concrete voorstellen. Daarom wordt het tekort van € 100k gedekt uit een besparing op het budget verkeersmaatregelen, het verlagen van kwaliteitsniveau van wegen en wegmeubilair in het centrum van A/B naar B, een verlaging van het kwaliteitsniveau van het wegmeubilair langs hoofdstructuurwegen van B naar C en door fietspaden niet meer in roodasfalt uitvoeren.

Op basis van het bovenstaande is het verloop van de stand van de voorzieningen van de kapitaalgoederen binnen het Ibor in beeld gebracht. De voorzieningen zijn doorgerekend met de "nieuwe" norm bedragen en gehele looptijd van de kapitaalgoederen uit het voorliggende Iborplan. Bij de beoordeling van de voorzieningen is getoetst of een voorziening voor 10 jaar toereikende middelen heeft om de geplande vervangingen uit te voeren. Indien dat niet het geval was, is financieel bijgestuurd. Onderstaand zijn de bevindingen en financiële bijsturing weergegeven.

Enkele jaren geleden hebben we de voorziening civiele kunstwerken afgesplitst van de voorziening wegen. We hebben toen geen beginstand overgedragen. Op basis van het Ibor plan is het wel noodzakelijk om dit alsnog te doen. Daartoe is nu € 750k onttrokken aan de voorziening wegen en gestort in de voorziening civiele kunstwerken. Daarmee hebben beide voorzieningen voldoende middelen om de geplande investeringen te kunnen uitvoeren. Ook voor de voorziening openbare verlichting voorzien wij geen problemen. Voor groen gaan we uit van een ideaalcomplex omdat het hier levend materiaal betreft is het veel lastiger om langere termijn planningen te maken. De voorziening heeft binnen dit taakveld slechts een egaliserend karakter.

Rioolbeheer

De kwaliteit van de riolering in Wijchen is goed. Uit inspectie blijkt dat 89% van de riolen geen of lichte tot matige schades vertoont. Hier is geen herstel nodig. 9% van de riolen vertoont schades waarvoor dringend maatregelen nodig zijn. Hierbij gaat het vooral om kleinschalige maatregelen als het herstel van scheuren en doorstekende inlaten. Riolen die volledig herstel c.q. vervanging behoeven zijn vermeld op blz. 42 van het RBP. Het gaat hierbij de komende 5 jaar om ca. 1,5% van het areaal.

Op blz. 47, fig. 60 van het RBP wordt inzichtelijk gemaakt welke kosten verbonden zijn met het dagelijks onderhoud van ons rioolstelsel en zoals deze in de begroting zijn opgenomen. De totale onderhoud en beheerskosten van de riolering in 2018 zijn als volgt opgebouwd.

Discipline	Onderhoud	Vervanging
Vrijvervalriolering	€ 395.215	€ 840.000
Gemalen en pompen	€ 104.050	€ 135.000
Mechanische riolering	€ 174.135	€ 320.000
IBA's	€ 5.530	€ 4.000
BBB's en BBL's	€ 54.622	€ 2.400
Rioolaansluiting	€ 0	€ 0
Totaal	€ 733.552	€ 1.301.400

Om tot een goed vergelijk in kwaliteit, kosten en begroting voor het nieuwe rioolonderhoud voor de periode 2018 t/m 2022 te komen, zijn de volgende gegevens gebruikt:

Rioolbeheerplan - bijlage 2.
 Doorrekeningen levensduur - bijlage 3.

In 2017 is een nieuw rioolbeheerplan opgesteld, ook binnen dit taakveld vindt een verschuiving plaats tussen de budgetten voor de exploitatie en de vervanging. Maar ook met de geactualiseerde storting heeft de voorziening niet voldoende middelen om de komende 10 jaar te voorzien in de vervanging van het rioolstelsel. Daarom is het noodzakelijk om twee keer een bedrag van € 2 mln uit de algemene reserve toe te voegen aan de voorziening riolering. De eerste tranche in 2018 en de tweede in 2019. Daarnaast is voorzien dat de rioolheffing jaarlijks met 1% stijgt om de voorziening op het gewenste niveau te brengen. Voor 2019 is nog een extra verhoging van 1% meegenomen. Deze wijzigingen zijn opgenomen in de Meerjarenbegroting 2018-2021.

We kunnen niet uitsluiten dat in de komende jaren extra verhogingen noodzakelijk zijn. Klimaatverandering heeft ook impact op ons rioolstelsel. Uiteraard blijven we zoeken naar alternatieven om de vervanging van het stelsel op een andere manier aan te pakken waardoor bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden, zodat op de lange termijn verhoging van de tarieven wordt voorkomen.

Verbeteren bermen

Het verbeteren van de bermen is zoals afgesproken inzichtelijk gemaakt bij dit voorstel. De financiële consequenties worden betrokken bij de Begroting 2018.

In samenspraak met stakeholders is een inventarisatie gemaakt van wegen in het buitengebied waarvan de bermen slecht zijn. Uit die inventarisatie blijkt dat van de 84 wegen er 24 wegen zeer slechte bermen hebben. De totale lengte van deze wegen bedraagt ca. 32 km. De kosten van opknapwerkzaamheden worden geraamd op € 2,5 miljoen.

Voorstel

Wij willen de verbeterwerkzaamheden van de bermen gefaseerd uit voeren waarbij er steeds kritisch gekeken wordt naar mogelijkheden om werk met werk te maken.

Voor de verbetermaatregelen voor de bermen kiezen we vooralsnog voor een incidentele oplossing waarbij voor de komende 3 jaar jaarlijks € 150.000 beschikbaar is voor het verbeteren van de bermen. Het onderhoud en vervanging van de verbeterde bermen brengt extra kosten met zich mee. In de concept Begroting 2018 is hiermee rekening gehouden (oplopend tot € 65k structureel). Zie nota ADSD "Koers blijven houden." zie bijlage 2 en bijlage 6.

Beoogd effect

Het uitvoeren van noodzakelijk onderhoud en integraal beheer van de openbare ruimte en de riolering conform de gemaakte afspraken in IBor-plan 2018 t/m 2022 en het rioolbeheerplan 2018 t/m 2022.

Argumenten

1.1 Daarmee voldoen we aan onze zorgplicht

De verantwoordelijkheid van de gemeente ten aanzien van het onderhoud en de kwaliteit van de openbare ruimte en de riolering is vastgelegd in wetgeving en diverse beleidsplannen zoals het groenbeleidsplan, het vGRP en de diverse beheer plannen. Het IBor plan vormt de paraplu voor de uitvoering van de diverse noodzakelijk onderhoudswerkzaamheden.

1.2 De huidige beeldkwaliteit appelleert aan de strategische visie, duurzaam groen

Ondanks de aanzienlijke bezuinigingsmaatregelen van de afgelopen jaren biedt Wijchen haar inwoners een schone, veilige en functionele openbare ruimte. Klachten en meldingen worden adequaat opgepakt en zijn debet aan de waardering. Het aantal klachten en meldingen is stabiel en wijst op een goed lopende bedrijfsvoering. Een in 2015 gehouden onderzoek toont dat men tevreden is over de openbare ruimte (score 7.0 op schaal 1:10).

1.3 Het huidige beeldkwaliteit past bij ons

Sinds 2004 beheren we de openbare ruimte beeld gestuurd. In 2010 is het beeld bijgesteld naar niveau C voor groen. Met name ten aanzien van onkruid riep dat weerstand op en dat is in 2012 dan ook weer bij gesteld naar niveau B. We werken nu al weer 5 jaar conform de afgesproken niveaus en deze passen goed bij onze Wijchense ambities.

1.4 Ambities en financiën zijn op elkaar afgestemd

Na 5 jaar zijn areaal, ambities en financiën met dit IBor plan weer passend en goed op elkaar afgestemd.

2.1 De plantsoenen zien er beter uit

We streven naar goed onderhouden groen. Met de mensen van het werkbedrijf en overige doelgroepen realiseren we niveau B. Met de bezuinigingen in 2010 is er gekort op de budgetten. Met de mensen van het werkbedrijf en de overige doelgroepen realiseren we voor minder geld een hoger niveau.

3.1 In de begroting 2018 is al rekening gehouden met ontwikkelingen in het groen.

Vooruitlopend op ontwikkelingen in het groenonderhoud is als stelpost in de begroting van 2018 een bedrag van € 300.000 opgenomen. Deze ontwikkelingen zijn betrokken bij de doorrekeningen.

3.2 De rode kleur van vrijliggende fietspaden draagt niet bij aan de verkeersveiligheid

In het GVVP is afgesproken dat fietspaden binnen de kom naar het centrum zich onderscheiden door een rode kleur. Het ging daarbij om herkenbaarheid niet om verkeersveiligheid.

3.3 Aanliggende fietspaden vallen hier buiten

We stellen voor om alleen vrijliggende fietspaden niet meer in de kleur rood uit te voeren. Bij aanliggende fietspaden is een onderscheidende kleur wel van belang voor de verkeersveiligheid.

3.4 Het kwaliteitsniveaus van het centrum wijkt af van de overige wijken

Na de herinrichting van het centrum is besloten dit gebied op een hoger niveau te onderhouden. Afspraak is dat we de wegen en het wegmeubilair op niveau A onderhouden. Het groen onderhouden we op niveau B. Door deze beheergroepen op niveau B te onderhouden schakelen we alle beheergroepen gelijk en realiseren we een besparing van € 37k.

3.5 Er wordt geen afbreuk aan de verkeersveiligheid gedaan.

Met het verlagen van het kwaliteitsniveau van wegmeubilair langs hoofdstructuurwegen besparen we 19k. Met niveau C doen we geen afbreuk aan de verkeersveiligheid. Het is bovendien in lijn met de overige onderhoudsniveaus voor doorgaande wegen.

Kanttekeningen

1.1 Voor de huidige beeldkwaliteit is onvoldoende dekking

De dekking wordt verkregen door het oprekken van de afschrijftermijn wegen in het buitengebied van gemiddeld 90 jaar. In kwaliteit betekent dit een verlaging van de kwaliteit in de laatste 30 jaar in de levenscyclus van de weg. Er zullen dan vaker asfaltreparaties uitgevoerd worden, maar te verwachten is dat de veiligheid gewaarborgd blijft. Bij een verdere verlenging van de afschrijvingstermijn komt de veiligheid mogelijk in het geding.

1.2 De beschikbare middelen volstaan niet

In 2012 is het beheer van kunstwerken als nieuwe telg aan het IBor toegevoegd. Het gaat om omissies in areaal en de vervroegde afschrijving van de betonnen kunstwerken waardoor er een te kort is voor het onderhoud van de kunstwerken. Volgens de BBV is een sluitende begroting verplicht. Daarom vragen wij bij de kaderbrief een extra uitzetting aan.

2.1 De kwaliteit van het groen is hoog

De medewerkers van het werkbedrijf onderhouden het handmatige groenonderhoud. Het afgesproken kwaliteitsniveau is C. Uit de audits blijkt dat de kwaliteit van het geleverde werk vaak iets hoger op niveau B ligt. De oorzaak hiervan is dat wij werken met vaste teams van sw-medewerkers in de wijk. De mensen zijn zeer betrokken en trots op hun werk. En dat levert kwalitatief beter werk op. Het hogere niveau past echter goed in onze visie. Het is daarom goed om ambitie en realiteit in lijn te brengen en voor het handmatig groenonderhoud nu ook niveau B af te spreken.

3.1 Een eenduidig beeld verdwijnt

De afgelopen jaren is het merendeel van de fietspaden in Wijchen van een rode asfaltlaag voorzien. Daar hebben we meer dan 15 jaar overgedaan. Als we dit uitgangspunt loslaten betekent dit dat er voor de komende 15 jaar weer een overgangssituatie ontstaat.

3.2 De financiële ruimte is beperkt

Voor het centrum is beeldkwaliteit A en B afgesproken. Met deze wijziging geldt voor het gehele centrum dat het op niveau B onderhouden wordt. Dit heeft vooral consequenties voor het wegen en het meubilair in het centrum.

3.3 Defecte lampen worden minder snel vervangen.

Met het verlagen van het kwaliteitsniveau van wegmeubilair langs hoofdstructuurwegen besparen we 19k. Het betekent dat bebording en meubilair minder snel vervangen. Voor de openbare verlichting betekent het onder ander dat defecte en kapotte masten minder snel hersteld worden. Bij niveau hanteren we een herstel termijn van 10 dagen. Voor niveau C is dat 1 maand.

3.4 Er is minder ruimte voor verkeerskundige aanpassingen.

Door de halvering van het budget ontstaat er minder ruimte voor verkeerskundige aanpassingen. Noodzakelijke aanpassingen die meer middelen vragen zullen moeten worden betrokken bij de begroting.

Financiën

Deze notitie is integraal onderdeel van de aan Raad verzonden concept Begroting 2018. Zoals in deze notitie beschreven dienen maatregelen getroffen te worden om het IBor binnen deze begroting uit te voeren. Deze notitie is opgesteld met de aanname dat de Raad instemt met de concept Begroting 2018-2021.

Uitvoering

Na besluitvorming van uw college wordt deze nota voorgelegd aan de raad.

Burgerparticipatie

Informeren

Bijlagen

1. IBOR 2018 t/ 2022
2. Rioleringsbeheerplan 2018-2022

Gerelateerde stukken

Begroting 2017

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

De gemeenteraad van Wijchen

17 2 1266 Wonen en Leefbaarheid

Raadsvoorstel

IBor en rioolbeheer 2018 t/m 2022.

De raad van de gemeente Wijchen;

Samenvatting

Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om zorg te dragen voor een goed onderhoud van de openbare ruimte. Vierjaarlijks presenteren wij uw raad een actualisatie van zowel het IBor als rioolbeheerplan. Bijgaande beheerplannen voor de periode 2018 - 2022 laten zien dat het areaal er goed bij ligt. Voor een duurzame instandhouding zijn de komende jaren echter extra middelen nodig. Met name het onderhoud en vervangen van de riolering vraagt op de lange termijn forse investeringen. Daartoe worden in deze notitie voorstellen.

De raad van de gemeente Wijchen;

Gelet op:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van: 24 oktober 2017

besluit:

1. Vast te stellen bijgaand IBor-plan 2018 t/m 2022 en rioolbeheerplan 2018 t/m 2022 en de daarin gehanteerde uitgangspunten;
2. De beeldkwaliteit voor het handmatig groenonderhoud door de sw-medewerkers en overige doelgroepen vast te stellen op niveau B;
3. In te stemmen met onderstaande invulling van de het resterende tekort van € 100k
 - a. Het budget verkeersmaatregelen ad € 83.000 tbv maatregelen GVVP te halveren (bespaart 44k);
 - b. Verlaging van het kwaliteitsniveau in het centrum van A/B naar B ad. € 37k;
 - c. Kwaliteitsniveau wegmeubilair langs hoofdstructuurwegen verlagen van B naar C en fietspaden niet meer in roodasfalt uitvoeren (bespaart 19k).

Aldus besloten door de gemeenteraad in zijn openbare vergadering van [Klik hier als u een datum wilt invoeren](#).

De voorzitter,

De griffier,